

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto Kauno fakulteto
STUDIJŲ PROGRAMOS
Tvariųjų finansų ekonomika
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: prof. dr. Violeta Pukelienė

Grupės nariai: doc. dr. Algita Miečinskienė

Martynas Rekštys (studentų atstovas)

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Tvoriųjų finansų ekonomika
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Ekonomika (J01)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (1,5m.)
Studijų programos apimtis kreditais	90
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinių mokslų magistras

TURINYS

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ.....	2
TURINYS	3
I.ĮŽANGA.....	4
II.PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara.....	7
2.3. Personalias	9
2.4. Materialieji ištekliai.....	10
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	12
2.6. Programos vadyba	14
III.REKOMENDACIJOS, į kurias turėjo būti atsižvelgta per 10 darbo dienų	15
IV.APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	16

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programą *Tvarieji finansai* (toliau – Programa arba TF), kurią numato įgyvendinti Vilniaus universiteto Kauno fakultetas (toliau – VU KF), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi VU KF pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu (toliau – Programos aprašas) ir 2019 m. balandžio mėn. 24 d. vykusio ekspertų vizito į VU KF rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo Programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip Ekonomikos ir Finansų studijų krypties aprašai, Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika, kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2019 m. balandžio mėn. 24 d. vyko ekspertų grupės vizitas į VU KF, kur ekspertai susitiko su fakulteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais dalininkais, susipažino su fakulteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka). Vizito pabaigoje administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2019 m. gegužės mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų.

Faktinės klaidos buvo ištaisytos. Ekspertų komisijai suformulavus papildomus reikalavimus, siekiant, kad ketinama vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programa *Tvariųjų finansų ekonomika*, kurią numato įgyvendinti Vilniaus universiteto Kauno fakultetas, atitiktų teisinius aktus, programos rengėjai pateikė Patikslintą Programos Aprašą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Ekspertų vizito metu socialiniai partneriai, atstovaujantys svarbias Lietuvos institucijas, tokias kaip komerciniai bankai (Šiaulių bankas), Kredito unijas, turto valdymo ir kt. įmones, vienareikšmiai patvirtino Programos poreikį ir šiuolaikinių finansų orientaciją į darnumą ir darnumo problemas. Tai pagrįsta ir Programos apraše pabrėžiant, kad Europos Komisija 2018

m. pateikė *Tvaraus augimo finansavimo planą*, kuriame kalbama apie finansų sistemos reformą, galimybę ja pasinaudoti ir finansus orientuoti į žalesnę ir darnesnę ekonomiką (Programos aprašas, p. 7), *Bloomberg* ataskaitos taip pat skelbia geriausias praktikas tvariųjų finansų srityje (*best of sustainable finance practice*). Programos apraše Programos aktualumas ir pagrįstumas akcentuotas lyginant ir kitas programas. Pasaulyje yra sukurtas mokslo aljansas („*Research Alliance for sustainable Finance and Investment*“), kuris jungia 20 pasaulyje pripažintų universitetų, bendradarbiaujančių vykdant mokslinius tyrimus tvariųjų finansų bei investicijų srityje. Atsakingų bankų ir finansų centras (*Centre for responsible banking and finance*) sukurtas Jungtinėje Karalystėje (Programos aprašas, p. 7). Kaip minėta, tokios pakraipos studijų programa nėra vykdoma Lietuvoje ir būsimų studentų apklausa dėl tokios studijų programos aktualumo ir paklausos atlikta nebuvo (susitikimo su ekspertais metu bakalauro studijų studentė patvirtino tokios programos aktualumą ir savo norą studijuoti tvarumą finansuose). Kaip ketinama vykdyti šią Programą, yra skelbiama VU studijų programų tinklalapyje.

Programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai yra apibrėžti Programos apraše ir dera su aukštosios mokyklos misija, veiklos tikslais ir strategija. Suformuluotas Programos tikslas yra gana platus. Jis suformuluotas sujungiant finansų valdymo („<...>vertinti, formuoti bei realizuoti verslo subjektų finansinių aktyvų politiką ir strateginius tikslus<...>“) ir ekonomikos („<...>kurti ekonominio vystymosi koncepcijas ir jas diegti<...>“) studijų turinio elementus. Vis tik, jei Programą ketinama registruoti ekonomikos studijų kryptyje, Programos tikslas turi apimti daugiau ekonomikos studijų krypties programų turinio elementų išdėstytą Ekonomikos studijų krypties aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-793 (toliau – Krypties aprašas), 15 ir 25.3 punktuose.

Programos *Tvarieji finansai* tikslas yra parengti aukščiausios arba aukštesnės grandies (makro finansų (finansų ekonomikos)) specialistą, gebantį tinkamai vertinti, formuoti bei realizuoti verslo subjektų aktyvų politinius ir strateginius tikslus, kurti ekonominio vystymosi koncepcijas ir jas diegti, atsižvelgiant į šiuolaikinius darnios plėtros ir socialinės atsakomybės reikalavimus (Programos aprašas, p. 11), yra ambicingas, bet orientuotas labiau į praktinę veiklą nei į analitinius mokslinius įgūdžius, apibendrinimus ir gebėjimus, vis tik Programos apraše teigiama, kad studijų programa orientuojama į aukščiausio (lygio?) specialistų, vykdančių veiklas, kurioms atlikti reikia mokslo žinių ir analitinių gebėjimų, parengimą, t. y. CFO (Chief Financial Executive) (Programos aprašas, p. 8). Susidaro įspūdis, kad Programa ruoš tik vadovus, tačiau yra specialios studijų programos vadovams.

Suformuluoti studijų rezultatai iš esmės atitinka Krypties aprašo 28 punkto reikalavimus, kad baigus universitetines antrosios studijų pakopos studijas, turi būti pasiekti šie studijų rezultatai: žinios, jų taikymas; gebėjimai vykdyti tyrimus; specialieji gebėjimai; socialiniai gebėjimai; asmeniniai gebėjimai, tačiau Programoje aptinkama išskirtinai finansų studijų krypties būdingų studijų rezultatų (pvz., žinios ir jų taikymas 1.1, 1.3, 1.4., specialieji gebėjimai 3.1), todėl rekomenduotina studijų rezultatus labiau orientuoti į ekonomikos studijų objektą. Studijų rezultatai turėtų būti patikslinti ir atsižvelgiant į antrosios studijų pakopos studijų rezultatų aprašymą (Studijų pakopų aprašo patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-1012 3 priedas) atsižvelgiant į tai, kas būdinga kiekvienai žinių ir gebėjimų grupei. Tokiu būdu būtų išvengta susimaišymo tarp skirtingoms gebėjimų grupėms būdingų rezultatų suformulavimo. Pvz., gebėjimas pristatyti mokslinio tyrimo rezultatus yra priskirtinas socialinių gebėjimų grupei, o Programoje jis yra priskirtas gebėjimams vykdyti tyrimus. Arba, specialieji gebėjimai turėtų labiau atlikti naujų ekonominių strategijų rengimą pritaikant turimas žinias.

Vertinant Programos pavadinimo, tikslo, numatomų studijų rezultatų, Programos turinio ir suteikiamos kvalifikacijos dermę, pabrėžtinai jau minėtas finansų ir ekonomikos studijų persipynimas. Taip pat trūksta aiškių studijų rezultatų, kai kurioms tikslė numatytoms kompetencijoms pasiekti. Pvz., „<...> formuoti <...> verslo subjektų finansinių aktyvų politiką <...>“, o taip pat „<...> kurti ekonominio vystymosi koncepcijas <...>“.

Kiekvienai gebėjimų grupei yra numatyti ne mažiau kaip trys Programos studijų rezultatai, o kiekvienam studijų dalykui priskirti 5-6 gebėjimai, kas kelia abejonių, ar studijų rezultatų pasiekimas bus užtikrintas ir pakankamas. Tą patį klausimą kelia ir to paties skaičiaus gebėjimų priskyrimas dalykams, kurių kreditų skaičius yra 5 ir 10. Arba, dalykui *Mokslų tiriamasis darbas*, kurio apimtis - 5 kreditai yra priskirta visi numatyti 16 gebėjimų. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad kai kurie pasirenkamieji dalykai yra ne tose pačiose gebėjimų grupėse, o tai reiškia, kad nuo pasirinkimo priklausys ir pasiektų gebėjimų lygmuo. Programa turėtų suteikti visiems studijuojantiems vienodas sąlygas.

Programoje, išryškėja prieštaravimas tarp Programos *Tvarieji finansai* pavadinimo, kuris orientuoja į finansų studijų kryptį (L06), kuriai esant suteikiamas Verslo administravimo magistro laipsnis (Master of Business Administration), kai tuo tarpu Programos turinys pabrėžtinai orientuotas į ekonomikos studijų kryptį (J01), Socialiniai mokslai, kuriai esant suteikiamas Socialinių mokslų magistras (LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. V-1075 „Dėl studijų kryptių ir kryptių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo“).

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos tikslas dera su VU ir KF strateginiais tikslais. Srities stiprybe laikytinas aiškiai socialinių partnerių nusakytas Programos poreikis, nors konkrečių statistinių duomenų ar apklausos rezultatų Programos apraše nėra ir susitikimo metu nebuvo patvirtinta.

Pagrindinė Programos tikslų ir studijų rezultatų srities silpnybė yra ta, kad tikslas nėra tinkamai suformuluotas, gebėjimai atlikti mokslinius tyrimus nėra išskirti, ir nepakankamai dera su studijų rezultatais; studijų rezultatai yra gana platūs, abejotina, ar visi bus pasiekti.

Programoje išryškėja prieštaravimas tarp Programos *Tvarieji finansai* pavadinimo, kuris atliepia finansų studijų kryptį (L06) ir Programos turinio bei laipsnio, kurie atliepia ekonomikos studijų kryptį (J01).

Patikslintame Programos Apraše programos *Tvariųjų Finansų ekonomika* pavadinimas atliepia ekonomikos studijų kryptį (J01) ir programos turinį, kuris taip pat atliepia ekonomikos studijų kryptį (J01).

2.2. Programos sandara

Programos sandara neatitinka Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168, 10 ir 10.2 punkto. Programą sudaro tokio pobūdžio programoms galimas 90 kreditų skaičius, iš jų studijų krypties, t. y., ekonomikos studijoms, turėtų būti skiriama 60 kreditų ir 30 kreditų baigiamajam darbui. Tačiau Programos rengėjai baigiamąjį darbą įtraukė į studijų krypties dalykų sąrašą (Programos aprašas, p. 17-18), teikdami, kad ekonomikos studijų apimtis yra 65 kreditai, ir tuomet studijų krypties dalykų apimtis lieka tik 35 kreditai, kas nėra pakankama Programos studijų rezultatams pasiekti.

Dalykų *Šiuolaikinės bankininkystės technologijos, Tvarios ir atsakingos investicijos, Finansų sektoriaus reguliavimas* negalima priskirti ekonomikos kryptčiai. Dalykų apimtis atitinka formaliuosius reikalavimus, atitinka studijų rūšį ir pakopą, tačiau reikalavimas, kad 60 kreditų būtų skirta ekonomikai nėra tenkinamas ir yra taisytinas. Studijuojamų dalykų rezultatai tik iš dalies (ir gana paviršutiniškai) susieti su Programos studijų rezultatais, o numatyta laiko apimtis jiems pasiekti kai kuriais atvejais yra nemotyvuotai maža, pvz., tokių svarbių Programos dalykų, kaip *Globalioji ekonomika ir darnus vystymasis, Tvarios ir atsakingos investicijos, ar Tarptautiniai finansai* rezultatai nepakankamai akcentuoją gebėjimus vykdyti tyrimus.

Programos realizavimo logika nėra aiški. Programos rengėjai nepagrįstai teigia, kad Programa tarpdalykinė, jungianti ekonomikos ir finansų studijų krypčių dalykus (Programos aprašas, p.17), be to, pabrėžiama, kad bus laikomasi nuoseklumo, kad studentai pradžioje susipažins apskritai su tvarumo koncepcija, ideologija, o kituose pirmojo ir antrojo semestrų dalykuose gilinsis į tvarumo koncepcijos taikymo konkrečiose srityse teoriją ir praktiką (Programos aprašas, p.17). Tačiau ši logika nėra nuosekli, pvz., viename semestre numatomi fundamentalūs ekonomikos teorijos, mikroekonomikos, makroekonomikos ir tarptautinės ekonomikos dalykai (t. y. pirmame semest্রে numatyti du ekonomikos teorijos dalykai (Globalioji ekonomika ir darnus vystymasis, Šiuolaikinės ekonomikos teorijos), du dalykai mikro lygio (Investuotojo elgsena, Šiuolaikinės bankininkystės technologijos), du makroekonomikos dalykai (Tvarios ir atsakingos investicijos, Finansų sektoriaus reguliavimas); du tarptautinės ekonomikos dalykai (Tarptautiniai finansai ir Globalioji ekonomika ir darnus vystymasis). Žvelgiant iš studento perspektyvos, tai sudėtinga, kuomet reikia studijuoti skirtingo lygio dalykus vienu metu.

Be to, kuomet Programa yra 90 kreditų apimties, nėra tikslinga turėti dalyką Mokslo tiriamasis darbas (5 kr.), nes 30 kreditų skiriama baigiamojo darbo rašymui. Šį laiką naudingiau būtų skirti praktikai ar pvz., Ekonometrikai, kas rekomenduotina ekonomikos magistrantūros programoms.

Nemaža dalis dalykų aprašų atitinka keliamus reikalavimus, juose numatyti metodai studijų rezultatams pasiekti, leidžia pasiekti numatomus studijų rezultatus, iš esmės aiški studijų rezultatų vertinimo sistema. Tačiau kai kurių dalykų aprašų turinys nėra iki galo apgalvotas. Pavyzdžiui, Programoje numatytas platus dalykas *Globalioji ekonomika ir darnus vystymasis* (10 kr.), tačiau nesuprantama, kodėl į Programą įtrauktas dar atskiras dalykas *Transnacionalinių korporacijų socialinė atsakomybė* (5 kr.), kai turinio požiūriu transnacionalinės korporacijos daugeliu atvejų yra analizuojamos studijuojant globaliąją ekonomiką.

Nėra aiški logika ar kryptys Programoje, numatant pasirenkamuosius dalykus. Pvz., neišku, kodėl toks svarbus dalykas kaip *Tarptautiniai finansai* yra pasirenkamas, o *Šiuolaikinės bankininkystės technologijos* - privalomas.

Programos turinys atitinka naujausius mokslo ir technologijų reikalavimus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos sandaros stiprybe laikytina tai, kad trečdalis Programos dalykų yra orientuoti į ekonomikos darnumą (20 iš 60 kreditų yra skiriama ekonomikos darnumo aspektams).

Programa neatitinka formaliųjų teisės aktų reikalavimų dėl krypties dalykų apimtys ne mažiau kaip 60 kreditų) Programoje.

Studijuojamų dalykų rezultatai iš dalies (ir gana paviršutiniškai) susieti su Programos studijų rezultatais, kai kuriuose dalykų aprašuose nėra ar nepakankamai akcentuojami studijų rezultatai susieti su gebėjimais vykdyti mokslinius tyrimus.

Programos logika nėra aiški.

Patikslintame Programos Apraše 60 kreditų yra skirta krypties, t.y. ekonomikos, dalykams. Tačiau į Programos studijų planą turėtų būti įtraukti ir fundamentalūs Mikroekonomikos ir Makroekonomikos II lygio kursai bei Ekonometrika, kaip šiuolaikinis ekonomikos kursas. Kadangi 10 kreditų yra skiriama Ekonominių tyrimų metodams, iš jų 5 kreditai pilnai galėtų būti skirti Ekonometrikai.

Esant 90 kreditų programoms, negali būtų skirta kreditų gilesnėms krypties studijoms, nes struktūra yra 60 kreditų krypties studijoms plius 30 kreditų baigiamasis darbas. Pasirenkamieji dalykai gali būti tik iš krypties studijų dalykų grupės.

2.3. Personalas

Iš pateikto Programos aprašo matyti, kad Programos vykdymui numatytas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus dėl mokslo laipsnių ir einamų profesoriaus pareigų (11 iš 13 planuojamų dėstyti dėstytojų turi daktaro laipsnį (t. y. 85 proc.), o 5 jų – profesoriaus pareigas einantys dėstytojai (t. y. 38 proc.)). Gerai vertinamas ir numatomo personalo pasiskirstymas pagal amžių.

Numatomų dėstytojų skaičius yra pakankamas studijų rezultatams pasiekti. Numatyta, kad 4 dėstytojai skaitys daugiau nei po vieną studijų dalyką. Iš jų 2 dėstytojai po vieną dalyką skaitys su kitais numatytais dėstytojais (pvz., dalykas Investuotojo elgsena). Pastebėta tai, kad vienas dėstytojas skaitys du dalykus vieną semestrą, to neturėtų būti.

Kalbant apie numatomo Programos personalo vykdomų mokslinių tyrimų tiesiogines sąsajas su analizuojama programa pastebėtina, kad iš pateiktų CV nėra aiškiai matyti, kad kai kurie dėstytojai turi pakankamą mokslinę kvalifikaciją dėstyti planuojamą dalyką (pvz., *Tvarios ir atsakingos investicijos, Investuotojo elgsena, Tarptautiniai finansai, Įmonių įsigijimai ir susijungimai*).

Kai kur visai nematyti, kad numatytas dėstyti dėstytojas yra publikavęs susijusių mokslinių straipsnių, nes nėra nei vieno siūlomo studijoms literatūros sąrašė (pvz., profesorė praktiškai neturi nei vieno straipsnio apie investicijas ir nėra nei vieno dėstytojos straipsnio ar kito leidinio nei pagrindinės, nei papildomos literatūros sąrašė. ir pan.) Arba, atvirkščiai, siūloma labai daug numatomo dėstytojo literatūros ir iš septynių pagrindinės literatūros šaltinių 6 yra senesni nei 10 metų, kai tuo tarpu dalykas yra greitai besikeičiantis.

Išsiaiškinta, kad kai kurie dėstytojai neturi numatytų dėstyti dalykų dėstyto patirties (pvz., dėstytojas, dėstysiantis dalyką *Įmonių įsigijimai ir susijungimai* arba dėstytojai, dėstysiantys dalyką *Investuotojo elgsena*).

Vertinant numatomų dėstytojų atliekamus tyrimus ir numatytus dėstyti dalykus, pastebima ir tai, kad kai kurie dėstytojai atlieka mokslinius tyrimus kitose, nei numatytas dėstyti *Programos* dalykas, mokslo kryptyse. Pvz., dėstytojas turi praktinės ir mokslinių tyrimų patirties mokesčių srityje, o Programoje numatytas dėstyti kitą dalyką. Arba profesorė yra vedanti tvaraus vystymosi specialistė, bet nenumatoma, kad dėstys kartu ir dalyką susietą su darniu vystymusi. Be to, nėra aišku, kuri kategorija „tvarumas“ ar „darnumas“ Programoje yra pagrindinė: programos pavadinimas yra *Tvarieji finansai*, dalykai: *Tvarios ir atsakingos investicijos; Globali ekonomika ir darnus vystymasis?*

Apibendrinant, siūloma peržiūrėti, ar konkrečiam dalykui numatyto dėstytojo kvalifikacija ir atliekami moksliniai tyrimai bei praktinė patirtis geriausiai atitinka numatytą dėstyti dalyką ir į *Programos* dalykų pagrindinės ar papildomos literatūros sąrašą įtraukti to dėstytojo akademinės publikacijas, kas geriau atspindėtų numatomo Programos personalo vykdomų mokslinių tyrimų tiesiogines sąsajas su ketinamu dėstyti dalyku.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos personalo stiprybe laikytina tai, kad Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka formaliuosius teisės aktų reikalavimus, ir akivaizdžiai stipri aukštos kvalifikacijos profesorių komanda dirba ekonomikos tvarumo klausimais.

Pagrindine Programos personalo silpnybe laikytina tai, kad ne visų dėstytojų mokslinių tyrimų kryptys atitinka numatomus Programoje dėstyti dalykus.

2.4. Materialieji ištekliai

Vizito metu surinkta bei Programos apraše pateikta informacija leidžia teigti, jog ketinamos naudoti patalpos savo būkle, dydžiu, apimtimi bei įranga yra tinkamos Programai įgyvendinti. Fakultete, kurį sudaro penki korpusai, yra 32 gerai įrengtos įvairaus dydžio auditorijos, suteikiančios galimybę patogiai dirbti su skirtingų apimčių studentų grupėmis.

Pastebėta, kad dalis jų yra įrengtos visiškai naujai. Didžioji dalis auditorijų (23) yra aprūpinta multimedijos įranga, o Programai realizuoti numatytos tik tokia įrangą turinčios auditorijos. Pagirtina, kad fakultetas siekia pritaikyti erdves ir galimybes studentams, turintiems judėjimo bei regėjimo negalią.

Taip pat fakultete iš viso įrengta 150 studentams bei 50 dėstytojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų. Visos 5 turimos kompiuterinės klasės yra kondicionuojamos, viena jų darbo metu yra nuolat atvira studentams. Turimuose kompiuteriuose įdiegta įvairi programinė įranga (MatLab, OANDA trading platform, Statistica ir kt.), kuri leistų studentams suteikti specifinių, darbo rinkoje vertinamų kompiuterinio raštingumo žinių bei įgūdžių, kurių tikimasi iš antrosios studijų pakopos absolventų. Vis dėlto, konkrečios programinės įrangos (MatLab) naudojimas yra aiškiai išskirtas tik viename *Intelektualių sistemų finansų rinkose* dalyko apraše, todėl nėra aišku, ar statistinės ir kitos kompiuterinės programos bus integruotos į *Programos* studijų procesą. Vienas iš papildomų modernių aspektų – tai fakultete esanti nuotolinė mini-studija „su kompiuterizuota nuotolinio mokymo dėstytojo darbo vieta“, atitinkančia LieDM standartus (Programos aprašas, p. 35). Visuose penkiuose korpusuose veikia Eduroam bevielio ryšio tinklo prieiga.

Vis dėl to, pagrindinis Programos iššūkis materialijų išteklių požiūriu yra kai kurių bibliotekos išteklių ribotumas. Nors akademinis bei bibliotekos personalas vizito metu patikino, jog dėstytojai turi galimybę bent kartą metuose per biblioteką centrinei administracijai pateikti prašymą įsigyti savo nuožiūra reikalingų naujų literatūros leidinių, šiuo metu bibliotekoje galima rasti tik po vieną kai kurių privalomųjų literatūros šaltinių egzempliorių. Kaip tvirtinama Programos apraše (p. 36), fakultete patvirtintas materialinės bazės gerinimo planas, kuriame numatyta skirti pinigų papildomoms statistinėms programoms bei vadovėliams įsigyti, tačiau tai nepanaikina abejonių dėl pakankamo apsirūpinimo materialiaisiais ištekliais. Kita vertus, tiek universitete, tiek už jo ribų VPN paslaugos pagalba, studentams pasiekiamas platus spektras elektroninių išteklių: daugiau nei trys dešimtys prenumeruojamų duomenų bazių bei įvairūs Lietuvos bei užsienio elektroniniai žurnalai. Taigi, įsigyjant elektroninius vadovėlius, būtų galima ženkliai pagerinti dabartinę situaciją dėl ribotų literatūros išteklių.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Pagrindine materialijų išteklių srities stiprybe laikytina tai, kad reikalinga studijoms įranga ir numatytos patalpos yra tinkamos ir jų pakanka.

Pagrindine Programos materialijų išteklių silpnybe laikytina kai kurių Programai reikalingų bibliotekos išteklių ribotumas arba ribotas prieinamumas studentams. Kaip

nurodyta Programos aprašo prieduose, kai kuriais atvejais visoje universiteto bibliotekoje ar jos padaliniuose nėra nei vieno dalyko apraše nurodyto privalomo šaltinio ar yra vos vienas.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studentų priėmimo į Programą reikalavimai ir tvarka iš esmės remiasi teisės aktais ir vidinėmis „Priėmimo į Vilniaus universiteto programas taisyklėmis“, patvirtintomis Rektoriaus įsakymu. Su taisyklėmis galima viešai susipažinti universiteto internetiniame puslapyje bei gyvai fakulteto Priėmimo skyriuje. Priimant studentus iš esmės vertinamas diplomo priedėlio pažymių vidurkis, mažesniu svoriu baigiamojo darbo ar jo alternatyvų pažymys, taip pat papildomi balai skiriami už mokslinius pranešimus ir publikacijas. Nors priėmimo reikalavimai atspindi įprastą universitetuose taikomą praktiką, ekspertų grupės vertinimu jie yra tobulintini.

Kitų kryptių studijas baigusiems studentams keliamas reikalavimas būti išklausiems 20 kreditų apimties ekonomikos, vadybos, apskaitos, finansų studijų dalykų gali būti nepakankamas užtikrinti tinkamą finansų krypties programai studijuoti reikalingų žinių lygį. Antra, didelė dalis studijų procese numatytos naudoti privalomosios literatūros yra anglų kalba ir net šešiuose studijų dalykuose numatyta privaloma studijų medžiaga yra išskirtinai tik angliška, tačiau šiuo metu priimant studentus formaliai nėra vertinamas jų anglų kalbos žinių lygis. Juolab, jog studijų dalykų aprašuose taip pat numatyta, kad studijų dalykai ketinami vykdyti dvejomis kalbomis, kai kuriuose jų įrašytas išankstinis reikalavimas mokėti anglų kalbą B1 lygiu. Kaip vizito metu buvo patikslinta, pirmaisiais studijų metais dvikalbių studijų dalykų nenumatyta, tačiau ši galimybė planuojama ateityje kartu ketinant į Programą pritraukti užsienio studentus. Taigi akivaizdu, kad siekiant užtikrinti sklandų studijų procesą bei universitete skatinti didesnę tarptautiškumą, rekomenduojama įtraukti stojantiesiems reikalavimą dėl anglų kalbos mokėjimo ne žemesniu nei B2 lygiu. Šiuo metu toks reikalavimas taikomas tik kitų šalių universitetus baigusiems kandidatams.

Studijų dalykų aprašuose išskirti bei Programos apraše (p. 38) apibendrinti plataus spektro ketinami taikyti studijų metodai, tokie kaip „probleminis dėstymas, diskusija, informacijos paieškos užduotis, atvejų analizė, darbas grupėse, teorinės literatūros analizė, rašto darbų rengimas ir pristatymas, pranešimų rengimas ir pristatymas, grupinis (komandinis) projektas, individualus projektas, praktinės užduotys, investicinio portfelio valdymas, simuliacinė prekyba“. Plačiąja prasme studijų metodų visuma yra pakankama pasiekti numatomus studijų rezultatus. Kita vertus, vertinant studijų dalykų aprašus pastebėta, kad kai kuriais atvejais studijų metodai negarantuoja pakankamai aktyvaus studentų įsitraukimo į

studijų procesą, jį užtikrinti paliekant išskirtinai dėstytojo gebėjimui organizuoti efektyvią diskusiją. Tai savo ruožtu atsispindi vertinimo metoduose, kurie neretai apsiriboja atsiskaitymais raštu, tokiais kaip koliokviumai, laboratoriniai darbai ir egzaminai. Tai taip pat lemia, kad ne visi studijų dalykų studijų rezultatai, pavyzdžiui, gebėjimas komunikuoti ir pristatyti informaciją, atsispindi vertinimo metoduose. Nors nemažoje dalyje studijų dalykų yra reikalaujama atlikti individualių ar grupinių rašto darbų prezentacijas (Šiuolaikinės ekonomikos teorijos, Tvarios ir atsakingos investicijos, Investuotojo elgsena ir t.t.), dalykų aprašuose dažniausiai nurodomi vertinimo kriterijai apsiriboja rašto darbų vertinimu. Taigi, aktyvesnis studentų įtraukimas galėtų būti užtikrinamas atskiru balu vertinant studentų aktyvumą paskaitų ir seminarų metu (kaip numatyta Šiuolaikinių ekonomikos teorijų dalyke), kai kuriuos studijų dalykus papildant atvejų analizes bei į jų vertinimą įtraukiant studentų aktyvumą bei prezentacijos kokybę, kaip numatyta *Įmonių išsigijimuose ir susijungimuose*. Vienas iš sektinų pavyzdžių – tai Globaliosios ekonomikos ir darnaus vystymosi studijų dalykas, kurio seminarų metu planuojama neapsiriboti atvejų analize, papildomai organizuojant „švietimo užsiėmimą“. Jo metu studentas, remdamasis dėstytojo iš anksto pateiktu paskaitos konspektu, pristato medžiagą bei moderuoja diskusiją. Iš modernių studijų metodų taip pat išskirtina praktinė ir tęstinė investicinio portfelio valdymo užduotis (*Intelektualių sistemų finansų rinkose* studijų dalykas), kuri įvertinama palyginant rezultatus su SP500 indeksu. Galiausiai, kai kurių studijų dalykų aprašuose (*Šiuolaikinės ekonomikos teorijos, Tvarios ir atsakingos investicijos, Investuotojo elgsena* ir kt.) pasigendama detalesnių skirtingų dalyko studijų rezultatų sąsajų su skirtingais studijų ir vertinimo metodais.

Nepaisant rekomendacijos pajvairinti vertinimo metodus, studijų dalykai pasižymi aiškia vertinimo sistema, kuri yra viešai prieinama studentams. Detali galutinio studijų dalykų pažymio sudėtis pateikta dalykų aprašuose, talpinamuose elektroninėje Moodle studijų platformoje. Vizito metu dėstytojai taip pat patikino, kad universitete taikoma standartinė praktika per pirmąją paskaitą supažindinti studentus su studijų dalyko turiniu bei vertinimo sistema.

Numatytos nesąžiningo studijavimo, diskriminavimo prevencijos, apeliavimo priemonės yra aiškios ir skaidrios.

Pagrindinės srities stiprybės silpnybės

Pagrindine šios srities stiprybe laikytina studijų metodų ir studentų pasiekimų metodų įvairovė ir daugelio jų šiuolaikiškumas.

Pagrindine Programos studijų eigos ir jos vertinimo srities silpnybe laikytina studentų atrankos ir priėmimo į Programą reikalavimų ir Programos neadekvatumas. Tai, kad reikalavimuose nėra privalomo anglų kalbos komponento, iš esmės neleidžia užtikrinti, kad bus galima pasiekti Programos tikslą ir kai kuriuos studijų rezultatus, susijusius su labai geru šios kalbos mokėjimu (C1 lygis pagal BEKM).

2.6. Programos vadyba

Studijų programos kokybės vertinimą reglamentuoja Vilniaus universiteto Statutas ir Studijų tvarkos aprašas. Studijų programos vykdymas ir organizavimas užtikrinamas lygmenimis, kurie yra būdingi Lietuvos universitetams (Universiteto taryba – Senatas – Fakulteto taryba -dekanatas - katedros/institutai). VUKF padalinių ir tarnybų atsakomybė už Programos įgyvendinimą, atitinkanti VU KF akademinės kokybės strategiją, išdėstyta aiškiai.

Programos apraše ir ekspertų susitikimų su įvairiomis suinteresuotų asmenų grupėmis metu išryškėjo aiškus fakulteto vaidmuo valdant ketinamą vykdyti studijų programą, aptartos vadovybės bendradarbiavimo gairės, pateiktoje Studijų programos komiteto (toliau – SPK) sudėtyje, numatytas socialinis partneris. Kaip paaiškėjo iš susitikimo su socialiniais partneriais, jie buvo įtraukti rengiant Programą, susitikimo metu dėstė įdomias ir svarbias Programai rengti mintis, kurios, deja, ne visos atsispindi Programos apraše.

Sėkmingam Programos funkcionavimui užtikrinti labai svarbus atsakomybės ir kuruojamų sričių paskirstymo klausimas. Studijų programos komiteto pirmininkas atsako už parengtos programos turinio kokybę, tačiau nėra aišku, kas prisiima atsakomybę už nekokybiškai parengtus dalykų aprašus, todėl konstatuotina, kad Programos vadyba turi trūkumų jos kokybės kontrolės grandyje.

Studijų kokybės apklausos sistema yra vykdoma trimis lygiais: VU, VUKF studentų atstovybės ir pačių dėstytojų -su apklausų rezultatais gali susipažinti visi dėstytojai ir socialiniai partneriai, apklausų rezultatai aptariami fakulteto tarybos, katedrų, SPK posėdžiuose, tačiau abejotina, ar toks trigubas vertinimas yra tikslingas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Programos vadybos srities stiprybe laikytina tai, kad VUKF yra sukurta visus lygius apimanti studijų programos kokybės vertinimo sistema. Dauguma tos sistemos dalyvių turi aiškiai apibrėžtas funkcijas.

Pagrindine Programos vadybos silpnyste laikytina tai, kad ne iki galo apgalvotas Programos kokybės kontrolės mechanizmas, abejotina, ar yra tikslingas trigubas dėstytojų ir jų dėstomų dalykų vertinimas.

III. REKOMENDACIJOS, į kurias turėjo būti atsižvelgta per 10 darbo dienų

1. Programos pavadinimas turi atitikti Programos turinio bei suteikiamo laipsnio studijų kryptį.
2. Studijų krypties dalykams skiriama ne mažiau kaip 60 kreditų.

KITOS REKOMENDACIJOS

1. Akivaizdžiai pagrindus Programos poreikį, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad Programa yra reikšminga ir originali tik trumpuoju laikotarpiu, būtina galvoti apie jos unikalumą ir kokybę ilguoju laikotarpiu.
2. Tikslinti studijų Programos pagrindinį tikslą išskiriant ir numatant formuoti gebėjimus atlikti mokslinius tyrimus.
3. Tikslinti dalykų studijų rezultatus, juos labiau susiejant su Programos rezultatais ir gebėjimais vykdyti mokslinius tyrimus.
4. Išspręsti prieštaravimą tarp Programos *Tvarieji finansai* pavadinimo, kuris atliepia finansų studijų kryptį (L03) ir Programos turinio bei laipsnio, kurie atliepia ekonomikos studijų kryptį (J01). Patikslintame Programos Apraše prieštaravimas išspręstas: programa *Tvariųjų finansų ekonomika* atliepia ekonomikos studijų kryptį.
5. Tikslinti Programos studijų planą studijų krypties dalykams skiriant ne mažiau kaip 60 kreditų. Patikslintame Programos Apraše ekonomikos studijų dalykams skirta 60 kreditų. Tačiau į Programos studijų planą turėtų būti įtraukti ir fundamentalūs Mikroekonomikos ir Makroekonomikos II lygio kursai bei Ekonometrika, kaip šiuolaikinis ekonomikos kursas.
6. Geriau apgalvoti dėstytojų sudėtį atsižvelgiant į jų mokslinę ir pedagoginę kvalifikaciją.
7. Atnaujinti mokomąją literatūrą bibliotekoje ir dalykų aprašuose. Įsigyti daugiau literatūros anglų kalba, numatytos dalykų aprašų privalomos literatūros sąrašuose. Užtikrinti jos prieinamumą studentams.
8. Kadangi Programa numatyta vykdyti lietuvių/anglų kalbomis, priėmimo į Programą reikalavimuose numatyti stojančiųjų anglų kalbos žinių įvertinimą.
9. Aiškiai apibrėžti Programos kokybės kontrolės mechanizmą ir užtikrinti jo laikymąsi.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Vilniaus universiteto Kauno fakulteto ketinama vykdyti studijų programa *Tvariųjų finansų ekonomika* vertinama teigiamai.

Eil.Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	14

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: prof. dr. Violeta Pukelienė

Grupės nariai: doc. dr. Algita Miečinskienė

Martynas Rekštys (studentų atstovas)